

Briselē, 2020. gada 13. martā
REV1 – aizstāj 2018. gada 21. marta
paziņojumu

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI AUGU VESELĪBAS JOMĀ

Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešo valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī³. Līdz minētajam datumam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojamas ES tiesības⁴.

Pārejas periodā ES un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁵, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši ekonomikas dalībniekiem tiek atgādināts par juridisko situāciju pēc pārejas perioda beigām (sk. tālāk A daļu). Šajā paziņojumā ir arī izskaidroti daži attiecīgie izstāšanās līguma atdalīšanās noteikumi (sk. tālāk B daļu), kā arī noteikumi, kas pēc pārejas perioda beigām būs piemērojami Ziemeļīrijā (sk. tālāk C daļu).

Ieteikums ieinteresētajām personām

Lai novērstu šajā paziņojumā izklāstītās sekas, ieinteresētajām personām jo īpaši iesaka:

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) (izstāšanās līgums).

³ Pirms 2020. gada 1. jūlija pārejas periodu var vienu reizi pagarināt par laiku, kas nepārsniedz 1 vai 2 gadus (izstāšanās līguma 132. panta 1. punkts). Apvienotās Karalistes valdība līdz šim ir izslēgusi iespēju pieprasīt šādu pagarinājumu.

⁴ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁵ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzīšana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroles (tostarp attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

- nodrošināt apstrādi koksnes iepakojamajam materiālam (piemēram, paletēm), ko izmanto tirdzniecībā starp ES un Apvienoto Karalisti; un
- pielāgot izplatīšanas kanālus, īpaši, ja augu imports ir aizliegts vai uz to attiecas īpaši ierobežojumi.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Pēc pārejas perioda beigām ES noteikumi augu veselības jomā Apvienotajai Karalistei vairs nebūs saistoši⁶. Tam ir konkrēti šādas sekas.

1. AUGU, AUGU PRODUKTU VAI CITU OBJEKTU IEVEŠANA ES

Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031⁷ 40. pantu konkrētu augu, augu produktu un citu objektu ieviešana Savienībā ir aizliegta. Aizliegtie augi, augu produkti un citi objekti ir uzskaitīti Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 VI pielikumā⁸.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 41. pantu konkrētus augus, augu produktus un citus objektus, kas uzskaitīti Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 VII pielikumā, drīkst ievest Savienībā tikai tad, ja tie atbilst īpašajām prasībām, kas noteiktas minētajā pielikumā. Minētajām prasībām var būt dažādi varianti, piemēram, pierādīt izcelsmi valstīs, kurās nav kaitīgo organismu, izcelsmi teritorijās, kurās nav kaitīgo organismu, vai piemērot sertifikācijas sistēmu, kas ietver pārbaudes, paraugu ņemšanu, testēšanu, apstrādi, vai citus pasākumus, kas nodrošina, ka attiecīgais kaitīgais organisms nav sastopams.

Piemērs:

- *Solanum* L. sugu bumbuļus (arī galda kartupeļus) un to hibrīdus principā ir aizliegts importēt⁹;
- importējot *Citrus*, *Malus* un *Pyrus* augļus, kuru izcelsme var būt citās trešās valstīs un kuri ir reeksportēti no Apvienotās Karalistes uz Savienību, tiem ir jāpievieno fitosanitārais sertifikāts un uz tiem attiecas īpašas prasības par šo augļu izcelsmi no valstīm, teritorijām vai ražošanas vietām, kurās nav konkrētu kaitīgo organismu, informāciju par izsekojamību vai oficiālām pārbaudēm un apsekojumiem par attiecīgo kaitīgo organismu klātbūtni¹⁰;

⁶ Attiecībā uz ES augu veselības tiesību aktu piemērojamību Ziemeļīrijai sk. šā paziņojuma C daļu.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem (OV L 317, 23.11.2016., 4. lpp.).

⁸ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/2072 (2019. gada 28. novembris), ar ko paredz vienotus nosacījumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2031 par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem īstenošanai (OV L 319, 10.12.2019., 1. lpp.).

⁹ Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 VI pielikuma 15.–17. punkts, kas arī nosaka attiecīgos izņēmumus.

¹⁰ Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 VII pielikuma 61., 64., 65. un 66. punkts.

- koksnes iepakojumu neatkarīgi no tā, vai to faktiski izmanto, pārvadājot dažādus objektus, drīkst ievest Savienībā vienīgi tad, ja tas atbilst apstrādei un marķējumam, kas noteikts *FAO* Starptautiskajā fitosanitāro pasākumu standartā Nr. 15 (“ISPM 15”)¹¹.

2. IMPORTA OFICIĀLĀS KONTROLES

Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 72. pantu Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 XI pielikuma A daļā uzskaitītajiem augiem, augu produktiem un citiem objektiem, lai tos ievestu Savienībā, ir vajadzīgs fitosanitārais sertifikāts, un minētās regulas XII pielikumā uzskaitīto augu, augu produktu un citu objektu importēšanai attiecīgajās aizsargājamās zonās ir nepieciešamas papildu fitosanitārās garantijas. Tas attiecas, piemēram, uz tomātu, granātābolu, nomizotas skujkoku mizas vai vairāku sugu koksnes, piemēram, *Platanus L.*, *Populus L.* vai skujkoku, importu no Apvienotās Karalistes vai caur to.

Minētajām precēm piemēro oficiālās kontroles robežkontroles punktus, ievērojot Regulas (ES) 2017/625¹² 47.–64. pantu. Tas attiecas, piemēram, uz meloņu, vīģu, kafijas ogu, tējas lapu, Brazīlijas riekstu, spargeļu, gurķu, kāpostu vai sīpolu importu no Apvienotās Karalistes vai caur to. Dažu kategoriju augu importam no Apvienotās Karalistes identitātes un fizisko pārbaudu biežumu var samazināt saskaņā ar Komisijas Regulā (EK) Nr. 1756/2004¹³ paredzētajiem nosacījumiem.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 73. pantu fitosanitārais sertifikāts ievēšanai Savienībā ir vajadzīgs arī visiem pārējiem augiem, kas uzskaitīti Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 XI pielikuma B daļā, proti, tādiem augiem kā augļi, dārzeņi vai griezti ziedi, uz kuriem neattiecas īpašas importa prasības. Uz minētajiem augiem attiecas Regulas (ES) 2017/625 44.–46. panta noteikumi, kuros noteiktas riska pamatotas minimālās importa kontroles.

B. ATTIECĪGIE IZSTĀŠANĀS LĪGUMA ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI

Izstāšanās līguma 41. panta 1. punktā ir noteikts, ka pastāvošu un individuāli identificējamu preci, kas likumīgi laista tirgū ES vai Apvienotajā Karalistē pirms pārejas perioda beigām, var turpināt darīt pieejamu ES vai Apvienotās Karalistes tirgū un turpināt tās apgrozību starp šiem diviem tirgiem, līdz tā nonāk pie galalietotāja.

¹¹ Regulas (ES) 2016/2031 43. pants.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts) par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprītes tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem (OV L 095, 7.4.2017., 1. lpp.).

¹³ Komisijas Regula (EK) Nr. 1756/2004 (2004. gada 11. oktobris), ar ko paredz sīki izstrādātus nosacījumus attiecībā uz vajadzīgajiem pierādījumiem un kritērijiem, pēc kuriem nosaka, kādā veidā un cik lielā mērā samazināt augu veselības pārbaudes augiem, augu produktiem vai citiem izstrādājumiem, kas uzskaitīti Padomes Direktīvas 2000/29/EK V pielikuma B daļā (OV L 313, 12.10.2004., 6. lpp.).

Ekonomikas dalībniekam, kurš atsaucas uz minēto noteikumu, ir pienākums uz jebkāda attiecīgā dokumenta pamata pierādīt, ka šī prece ir laista tirgū ES vai Apvienotajā Karalistē līdz pārejas perioda beigām¹⁴.

Minētā noteikuma izpratnē “laist tirgū” nozīmē, veicot komercdarbību, par samaksu vai bez maksas pirmoreiz piegādāt precī izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai tirgū¹⁵. “Piegādāt precī izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai” nozīmē, ka “pastāvoša un individuāli identificējama prece pēc ražošanas posma beigām ir divu vai vairāku juridisko vai fizisko personu rakstiskas vai mutiskas vienošanās priekšmets attiecībā uz īpašumtiesību, jebkādu citu īpašuma tiesību vai valdījuma nodošanu saistībā ar attiecīgo precī vai ir priekšmets piedāvājumā juridiskai vai fiziskai personai noslēgt šādu vienošanos”¹⁶.

Piemērs. *Solanum* L. sugas bumbuļu sūtījumu, ko Apvienotajā Karalistē reģistrēts ražotājs pirms pārejas perioda beigām pārdevis Apvienotajā Karalistē bāzētam vairumtirgotājam, joprojām var importēt Eiropas Savienībā.

Tas neskar fitosanitārās kontroles, ko importam var piemērot pēc pārejas perioda beigām.

C. ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI

Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju (“Ī/ZĪ protokols”) piemēro pēc pārejas perioda beigām¹⁷. Lai turpinātu piemērot Ī/ZĪ protokolu, periodiski ir jāsaņem Ziemeļīrijas Leģislatīvās asamblejas piekrišana, un sākotnējais piemērošanas periods ir 4 gadi pēc pārejas perioda beigām¹⁸.

Ī/ZĪ protokolā ir noteikts, ka daži ES tiesību noteikumi ir piemērojami arī Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Turklāt Ī/ZĪ protokolā ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka Ziemeļīriju uzskata par dalībvalsti, ciktāl ES noteikumi ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju¹⁹.

Ī/ZĪ protokolā ir paredzēts, ka ES augu veselības tiesību aktus piemēro Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju²⁰.

Tas nozīmē, ka šā paziņojuma A un B daļā atsaucē uz ES ir jāsaprot kā atsaucē, kas ietver Ziemeļīriju, taču atsaucē uz Apvienoto Karalisti ir jāsaprot kā atsaucē tikai uz Lielbritāniju.

¹⁴ Izstāšanās līguma 42. pants.

¹⁵ Izstāšanās līguma 40. panta a) un b) punkts.

¹⁶ Izstāšanās līguma 40. panta c) punkts.

¹⁷ Izstāšanās līguma 185. pants.

¹⁸ Ī/ZĪ protokola 18. pants.

¹⁹ Izstāšanās līguma 7. panta 1. punkts saistībā ar Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punktu.

²⁰ Ī/ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un minētā protokola 2. pielikuma 41. iedaļa.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka:

- augi un augu produkti, ko pārvieto no Ziemeļīrijas uz ES, nav ievedums/imports (sk. iepriekš A daļu);
- augi un augu produkti, ko pārvieto no Lielbritānijas uz Ziemeļīriju, ir ievedums/imports (sk. iepriekš A daļu);
- riska pārvaldības pasākumi, piemēram, aizsargājamās zonas, Ziemeļīrijā ir noteikti, pamatojoties uz ES augu veselības tiesību aktiem.

Tomēr Ī/ZĪ protokols izslēdz iespēju Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju:

- piedalīties Savienības lēmumu pieņemšanā un veidošanā²¹;
- sākt iebildumu, drošības pasākumu vai šķēršļtiesas procedūras, ciktāl tās attiecas uz noteikumiem, standartiem, novērtējumiem, reģistrāciju, sertifikātiem, apstiprinājumiem un atļaujām, ko izdevušas vai veikušas ES dalībvalstis²².

Komisijas tīmekļa vietnē par ES noteikumiem augu veselības jomā (https://ec.europa.eu/food/plant/plant_health_biosecurity_en) ir sniegta vispārīga informācija par Savienības tiesību aktiem, kas piemērojami augiem. Šīs vietnes vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts

²¹ Ja nepieciešams apmainīties ar informāciju vai savstarpēji konsultēties, tas notiks apvienotajā konsultatīvajā darba grupā, kura izveidota ar Ī/ZĪ protokola 15. pantu.

²² Ī/ZĪ protokola 7. panta 3. punkta piektā daļa.